

با عرض سلام خدمت همه اساتید عزیز و کارمندان محترم به مناسبت هفته احیاء فریضتین امر به معروف ونهی از منکر فلش کارت شیوه های کاربردی امر به معروف ونهی از منکر بصورت فایل (pdf) تقدیم حضورتان می گردد. انشاءالله همه ما با توجه به این امر مهم بتوانیم ادامه دهنده راه سید و سالار شهیدان ابا عبدالله الحسین (ع) باشیم.

معاونت فرهنگی - ستاد اقامه نماز



روشنایی کاربردی امر به معروف ونهی از منکر

### شیوه ترک و جدایی

در این روش امر یا ناهی به عنوان اعتراض و تنبه فرد یا گروه خاصی از جمع آنها جدا شده و یا مدتی بنا بر مصلحت رابطه خود را با ایشان قطع می نماید، به شکلی که آنها متوجه علت ترک وی شده و به خطای خویش پی ببرند و ردی باشد بر کار آنها مثلاً در یک مهمانی که عده ای مشغول به تخریب ارزش های انقلاب و تخریب دستاوردهای نظام هستند از جمع میهمانان جدا شده و مجلس را ترک نمایند.

www.rahebehesht.org



روشنایی کاربردی امر به معروف ونهی از منکر

### شیوه ایما و اشاره

در این روش امر یا ناهی بدون تکلم با فرد خاصی تنها با رفتار خود به تغییر فضای حاکم و اصلاح طرف مقابل می پردازد. مثلاً فردی را که عمل خلافی را انجام داده یا حرف غیر مشروعی را بیان کرده با گوشه چشم نگاه کرده و سر تکان می دهد یا به عنوان مثال در جمعی که مشغول غیبت کردن باشند بلند بلند شروع به سر فله نمودن یا صلوات فرستادن می نماید.

www.rahebehesht.org



## شیوهٔ نمادین

در این روش فرد آمر یا ناهی با استفاده از نمادها و علائم معین شده و معنی‌دار به تغییر فضا و تنبیه فرد خاطی می‌پردازد. مثلاً در جمعی که مشغول به بازی بوده یا در میهمانی دور هم نشسته و از نماز غافل می‌باشند، بایستد و اذان بگوید یا اینکه سجاده‌ای پهن نماید و مهرها را در مقابل دید ایشان قرار دهد.



## شیوهٔ مجازی

در این روش آمر یا ناهی در مقابل فرد خاطی دوست یا همراه خود را به عنوان فرد خاطی قرار داده و شروع به بحث و نصیحت وی می‌نماید به شکلی که فرد خاطی بتواند سخنان آنها را بشنود و در مورد آن قضاوت کند و از آثار آن بهره‌مند شود. مثل اینکه مردی همسرش را در مقابل فرزندش که نماز نمی‌خواند مورد خطاب قرار دهد و در مورد آثار و برکات نماز با وی صحبت کند.

## شیوه تشویقی

در این روش آمر یا ناهی بایستی از فردی که معروفی را به جای می آورد یا منکری را رها می کند با همان عنوان تقدیر و تشکر نماید بدون اینکه افراد خاطی را توبیخ نماید. با این روش اولاً فرد تشویق شده در اعمال خود محکم تر می گردد و ثانیاً آن رفتار برای دیگران به صورت الگو و یک ارزش و عمل مثبت جلوه می کند و باعث می شود معروف مطلوبیت خود را حفظ کند و منکر همچنان نامطلوب باقی بماند و از تبدیل ضد ارزش ها به ارزش جلوگیری شود و افراد خاطی نیز خود را در مقابل آن مسئول بدانند.

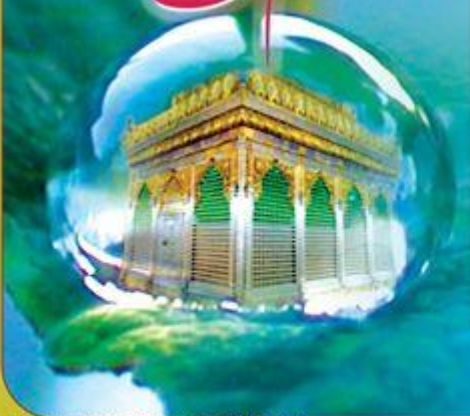


www.rahebehesht.org

## شیوه غیرتی

در این روش آمر یا ناهی بایستی با تحریک عواطف و احساسات فرد خاطی نسبت به عقاید و تعصباتش غیرت او را بر انگیزد به شکلی که خطایش را خلاف مرام و غیرت خود بداند و در صدد ترک آن برآید. مثلاً او را نسبت به رضایت امام زمان علیه السلام یا چگونگی نگاه به چهره امام حسین علیه السلام و مادر بزرگوارشان حضرت زهرا علیها السلام در فردای قیامت و یا نسبت به خون شهدا غیرتی نموده تا ارزش های خود را با ارزش ها و رضایت ایشان سنجش نماید.

اللهم صلِّ على محمد وآل محمد



www.rahebehesht.org

## شیوه الگو سازی

در این روش امر یا ناهی برای اینکه بتواند فردی را از خطا باز دارد ابتدا بایستی بدانند وی از چه کسی الگو گیری می نماید تا با جایگزین نمودن الگویی مناسب در ظاهر یا گفتار او را به سمت دلخواه سوق دهد. امروزه متأسفانه بیشترین نوع پوشش و آرایش، گفتار و اشعار و جملات رایج بر سر زبان ها و جملات و روابط و بزم های گناه و معصیت و ... چیزهایی است که از برنامه های تلویزیونی داخلی یا خارجی و یا بازیگران سینمایی و بازیکنان ورزشی الگو گیری شده است و تا این الگوها اصلاح نشود، مسلماً امید زیادی به رفع و دفع خطایا نمی توان داشت.

## شیوه علمی

در این روش لازم است امر یا ناهی با ایجاد فضایی جهت گفت و گوی علمی و با برهان و منطق با فرد خاطی (نسبت به فهم و علم و آگاهی او و خواص و عوام بودنش) به بحث و گفتگو بپردازد و یا اگر آن خطا فرآگیر شده است با برگزاری نشست و سمینار و میز گرد و ... زمینه های آگاه سازی و اطلاع رسانی لازم را در سطح عموم جامعه فراهم سازد تا فرد یا افراد خاطی با علم به آن مسائل در صدد اصلاح خود یا جامعه برآیند، برای افرادی که خود را صاحب علم و فهم و شعور می دانند و دنبال حق می باشند این روش مطلوب و کارساز می باشد.

## شیوه غیري

در برخی موارد ممکن است فرد خاطی از فردی که در صدد امر و نهی است به دلایلی حرف شنوی نداشته باشد و یا ممکن است فرد خاطی از فرد دیگری به خاطر ارزشی که برای او قائل است حرف شنوی بهتری داشته باشد، لذا بایستی در این موارد آمر و ناهی فرد دیگر را توجیه و تحریک نمایند تا در این زمینه اقدام نماید. مثلاً مادری می‌داند اگر دوست فرزندش یا معلمش با او صحبت کند نتیجه خواهد داشت او را آگاه نموده و از او بخواهد تا وی را هدایت نماید. البته در این روش بایستی مواظب بود حرمت فرد خاطی حفظ شود و باعث غیبت و حتک حرمت او و یا اشاعه فحشا نگردد.

## شیوه ادبی

در این روش آمر یا ناهی با استفاده از آثار ادبی مثل یک بیت شعر یا ضرب المثل و یا بیان یک داستان یا خاطره و ... فرد خاطی را متنبه می‌سازد و او را نسبت به پیامدهای فعل خود هوشیار می‌سازد. مثلاً به فردی که به پشتوانه زیبایی خود به دنبال هوا و هوس رفته و مشغول معصیت است و از مرگ غافل شده بگوید:

چندین جوان مه جبین با چهره های تازنین

خوابیده اند زیر زمین رفتند و ما هم می‌رویم

## شیوه هنری

در این روش آمر یا ناهی بدون تکلم و اشاره مستقیم بلکه تنها با استفاده از یک ابزار هنری مثل یک قطعه فیلم - کلیپ صوتی و یا تصویری - نقاشی - کاریکاتور و ... می تواند پیام خود را به فرد خاطی الغاء نماید. مثلاً در مورد حفظ حجاب تنها تصویری از یک شکلات بدون پوسته را که مگس ها روی آن نشسته اند در کنار تصویر یک شکلات درون پوسته که محفوظ می باشد، در مقابل دید فرد خاطی قرار دهد.

## شیوه تهدید

در این روش آمر و ناهی با لحاظ شرایط و موقعیت سنجی مناسب فرد خاطی را یا خود مورد تهدید قرار می دهد و یا خطری را که در پیش راه اوست و او را تهدید می کند یادآور می شود. مثلاً فردی را که رابطه نامشروع با دیگری پیدا نموده با بیان ابتلا، به خطرات و عواقب دنیوی و اخروی آن تهدید نموده و یا خود او را تهدید کند که اگر رابطه اش را قطع نکند خانواده های آنها را مطلع می سازد و ...

## شیوه وعده ای



در این روش امر یا ناهی با دادن وعده پاداش و هدیه دنیوی یا بیان وعده های الهی در مقابل انجام معروف یا ترک منکر فرد خاطی را به گام نهادن در راه مطلوب ترغیب می نماید تا فرد مقابل با میل و اراده خود و با شوق و اشتیاق تبعیت نموده و نیکویی و ارزش معروف و قبح منکر در نظر آن نقش ببندد. مثل اینکه مادری به دختر خود قول دهد، اگر حجابش را در مسیر مدرسه حفظ کند آخر سال شیی مورد علاقه اش را برای او خواهد خرید.

www.rahebehesht.org

## شیوه مستقیم



در این روش امر یا ناهی در صورت مشاهده خطا نزد فرد خطاکار رفته و مستقیماً اشتباه او را مطرح کرده و تذکرات لازم را به او می دهد. مثلاً اگر خانمی به صورت یکی از مدهای زننده غرب آرایش کرده و به مجامع عمومی آمده است، مستقیم و صریح به او بگویند این کارتان خلاف است. این شیوه تأثیر فراوانی در زمینه مقابله با منکرات دارد. زیرا به فرد خاطی که در صدد جلب توجه دیگران است می فهماند رفتار او مورد پسند همگان نمی باشد.

www.rahebehesht.org

## شیوه هم کلامی

در این روش فرد آمر و ناهی در یک ارتباط صمیمانه با فرد خاطی، صحبتی را آغاز نموده و در لابلای مباحث ( بدون اشاره مستقیم ) در مورد آثار و برکات یا زیان های خطای وی مطالبی را بیان می نماید تا او را آگاه و متنبه سازد. مثلاً پس از اتمام کلاس به یک نحوی با دیگر همکلاسی خود که اساتید را مسخره و اذیت می نماید ارتباط برقرار نموده و در ضمن صحبت راجع به امتحانات و مشکلات درسی اشاره ای هم به برکات احترام به استاد و پیامد های اذیت و آزار وی می نماید.



www.rahebehesht.org

## شیوه عظمت و جودی

در این روش اصلاً نیازی به گفتار یا مخاطب نیست بلکه تنها حضور فرد باعث اجرای معروفات و ترک محرمات می گردد به این معنی که فرد شخصیت و منزلت و اوصافش به گونه ای باشد که هرگاه پا در مکانی می گذارد یا دیگران متوجه می شوند قرار است وی حاضر شود در اعمال و رفتار خود تجدید نظر می نمایند و در مقابل وی بسیاری از حرمت ها را حفظ می نمایند. مثل اینکه اطرافیان یک فرد می دانند در مقابل او حق پخش موسیقی ندارند.



www.rahebehesht.org





## شیوه عاطفی

در این روش آمر یا ناهی بایستی بتواند زمینه رفاقت و دوستی با فرد خاطی را مهیا نماید و در مسیر دوستی و ارتباط با او ارزش های یکدیگر را مطرح و در مورد آن بحث نموده و از این باب بتواند کارهای ناپسند وی را به عنوان ضد ارزش برای خود مطرح نماید و از وی بخواهد برای بقای دوستی و صمیمیت، آن خطاها را کنار بگذارد. البته بایستی متوجه باشد که در این راه خود دچار مفسده و درگیر معایب وی نشود و در معرض غیبت و تهمت دیگران قرار نگیرد.



## شیوه پرسشی

در این روش آمر یا ناهی بدون خطاب مستقیم سوالی در مورد عملی که فرد خاطی به آن مشغول می باشد مطرح نموده تا بدین ترتیب زمینه فکر و ابراز نظر و بحث و گفتگو فراهم آید. مثلاً مادر به دخترش بگوید می دانی خدا کسی را که چادر سر می کند چقدر دوست دارد و چه پاداشی به او می دهد و یا معلمی سر کلاس درس از بچه ها سوال می کند آیا می دانید نگاه به فیلم های مبتذل چه اثرات منفی در درس و تحصیل انسان و در اخلاقیات وی دارد و از این قبیل پرسش ها که می تواند منشأ تحول در افکار مخاطب باشد، هر چند در همان لحظه پذیرای آن نباشد. البته بایستی سعی شود که در این روش کار به جدال و رقابت کشیده نشود که غالباً نتیجه عکس خواهد داد و بهتر است سوال اشاره مستقیم به عمل فرد خاطی نداشته باشد.

## شیوه طنز و شوخی

در این روش آمر یا ناهی با کنایه و متلکی پر معنی اما به شوخی فرد را متوجه اشتباهش می‌کند. مثلاً به فردی که خطایی کرده می‌گویید، بچه مثبتامون را نگاه کن و ... یا مثلاً به فردی که تارک نماز است بگویید شما قرمش را می‌خورید یا شربتتش را! البته باید سعی کند با این شوخی حرمت فرد و یا حرمت اعمال را از بین نبرد.

## شیوه آسان سازی

برخی از افراد که معروفی را ترک می‌نمایند تصور می‌کنند که انجام آن بسیار سخت و دشوار است و تنها عده خاصی از عهده انجام آن بر می‌آیند و یا فردی که منکری را انجام می‌دهد تصور می‌کند که ترک آن بسیار دشوار است. لذا آمر و ناهی برای اصلاح او بایستی چنین تصویری را در ذهن او از بین ببرند و مسأله را بسیار آسان جلوه دهند. مثلاً عده ای که روزه نمی‌گیرند آن را کاری سخت و سنگین می‌دانند که با صحبت کردن و تشویق وی می‌توان نظر او را تغییر داد.

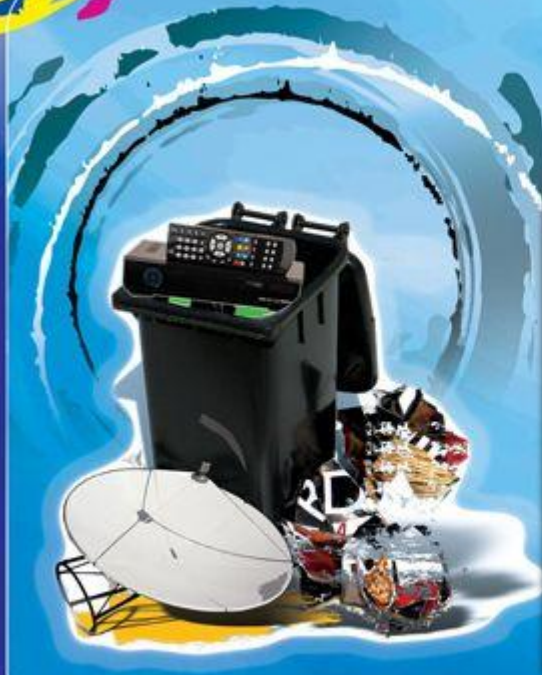
مثل آب خوردن ... !!!

## شیوه محیطی

در این روش آمر یا ناهی با استفاده از امکانات صوتی و تصویری به آرایش محیط پرداخته و فضای محیط را به شکلی مهیا می نمایند که خود مکان، گویای یک پیام و تذکر برای همه باشد. مثل زمانی که با نصب کتیبه و پارچه مشکی محیط حال و هوای ایام عزاداری را پیدا می کند. این شیوه در مورد موضوعات مختلف به کار می آید و با نصب پوستر، پارچه نوشته، تابلو و ... می توان با زبان محیط با مخاطب صحبت کرد.

## شیوه میعاد

در این روش آمر یا ناهی بایستی مکانی که دارای پیام، قداست و یا به نحوی مؤثر در موضوع تذکر است را برای وعده و دیدار انتخاب کند و سعی نماید زمینه حضور او را در آن مکان مهیا نماید تا فرد با آن محیط انس پیدا کند و ارزش های آن محیط در دید و شخصیت وی منتقل گردد. مثلاً فردی را که اهل نماز نیست سعی کنیم دیدار خود را با او در مسجد قرار داده و او را با اهل مسجد مرتبط نماییم.



## شیوه حذف ابزار

تحقق برخی از خطاها تنها به خاطر حاضر بودن اسباب و ابزار آن خطا و یا در اثر تأثیرات وسیله ای خاص، بدون اینکه فرد به دنبال او بوده باشد، صورت می گیرد. لذا آمر یا ناهی با جمع آوری و حذف آن ابزار آلت می تواند جلوی آن خطا را بگیرد.

به عنوان نمونه ماهواره در خانواده ها منجر به بروز شبهات اعتقادی و معضلات اخلاقی می گردد که پدر و مادر با حذف این وسیله می توانند جلوی بسیاری از انحرافات فرزندان خود را بگیرند.



## شیوه شرطی

در برخی از مواقع آمر و ناهی می توانند برای جلوگیری از خطای فرد، برای او شرایطی را مقرر نمایند، به طوری که متحقق نمودن آن شرط برای او دشوار یا محال باشد. در این صورت با منتفی شدن شرط، خود به خود اجازه انجام آن عمل هم برای او منتفی می شود.

مثلاً آمر یا ناهی به فردی که از بیت المال استفاده شخصی می برد بگوید: به شرطی اجازه این کار را داری که بتوانی دست خود را بر روی آتش نگه داری ...

## شیوه نامه و پیام

در این روش آمر یا ناهی جهت حفظ حرمت یا جلوگیری از نزاع لفظی و ... تذکر خود را به صورت نامه یا پیام برای فرد خاطی ارسال می نماید. باید توجه داشت نوع خطاب آن بستگی به موضوع خطا و نسبت طرفین و ... متفاوت می باشد. مثلاً می تواند دارای محتوایی نصیحت گونه - عاطفی - آمرانه و تهدیدآمیز - استفهامی و ... باشد.

